

Férje halottaságánál öngyilkos lett a MAV menetjegyiroda volt vezérigazgatójának felesége

Budapest, október 28. Néhány nap óta Budapesten híre járt, hogy Báronny Oszkár, a MAV menetjegyirodájának nyugalmazott vezérigazgatója súlyos beteg. A vezérigazgató állapota szerdán reggel válságosra fordult és bár orvosai mindent elkövettek, hogy megmentse az életnek, délután meghalt. Felesége, aki már hónapok óta emlegette, hogy ura halálát nem éli túl, szoborrá meredve kétségbeesetten állt az ágy mellett és hozzátartozóinak valósággal erőszakkal kellett kivinniök a halottas szobából, mert nem akart elmozdulni halott férje mellől. Hozzátartozói aggódva vigyáztak rá, mert tudtak kijelentéseiről és gyanakodtak, hogy egy óvatlan pillanatban öngyilkosságot követhet el. A temetés előkészületeinek gondjai között azonban valahogyan Báronyné néhány pillanatra magára maradt. Amint később megállapították, ekkor azonnal berohant a halószobába, ahol halott férje feküdt, magára zárva az ajtót és közvetlenül a halottaság mellett egy falbavert szögére felakasztotta magát.

Hozzátartozói néhány perc múlva észrevették eltűnését és rá is lörték az ajtót, akorra azonban már élettelenül lógott a selyemsálból csavart hurokban. Testét nyomban levágták a sálról és kihívták a mentőket, de már nem tudtak segíteni az urához sirig hű aszszonyon. A tragikusan meghalt urasszonyt férjével együtt pénteken délután temetik el.

Középkori haláltánc

Dr. Kozáky István szabadegyetemi előadása

(A Délmagyarország munkatársától)
Az egyetembarátok rendezésében csütörtökön este dr. Kozáky István egyetemi magántanár, a neves zeneesztéta »Középkori haláltánc« címen tartott előadást. Dr. Schmiedt Henrik elnök üdvözlölte a közönséget s néhány meleg szóval méltatta a kiváló tehetségű dr. Kozáky Istvánt. Zsúfolt terem hallgatósága előtt Kozáky előadása bevezetőjeül megállapította, hogy a haláltánc a középkori haláltelemképeknek egyik legjellegzetesebb irodalmi, művészettörténeti és néprajzi kibontakozása. Eppen azért különösen a középkori haláltánc problémáját nem lehet csak irodalmi, vagy csak művészettörténeti szempontból vizsgálni. Az első haláltánc Spanyolországban keletkezett 1380 körül. Verses szövege önmagáért van, nem kíséri illusztráció és kimutatható rajta, hogy milyen jelenetei lehettek annak a népi haláltáncmisztériumjátékának, amelyből keletkezett. A keleti eredetű »Akarkie« monda, a Jederman, Everyman-legendája volt irodalmilag egyik forrása az első Haláltáncnak, míg a másik forrás, a szintén keleti arab származású halott-legendája, a »három élő és halott« legendája már sorozatos jelenetekre bontja az Everyman-legendát, amikor azzal egyesül. A két legenda egyesülése, az u. n. »összlegenda«, amelyet többek között a híres francia cisztercita, Hélinant, már a XII. században egész egyéni módon dolgozott ki, a

XIV. század folyamán a vadomori költemények rangsorozatával bővült. Ezekben a latin vadomori-distichonokban a középkori társadalmi élet minden rétegének képviselője közeli halálát siratja, miközben újra és újra a »vado mori« refrént ismétli, melyet a XVI. századi magyar fordító így ad vissza magyarul: elmegyek meghalni. A német Halál-táncok között legrégebbi és leghíresebb a lubecki Halál-tánc volt.

Az első »halott-tánc«, La Chaise-Dieu bencés kolostorában (1400) szöveg nélkül, csak freskóképsorozatokon ábrázolja az összlegendának vadomori bővülését, csak hogy itt a »bázeli ha-

laltánc« nyomán tisztán csak halottak lépnek fel.

A halál és tánc motivuma keleti hatás alatt kapcsolódott egybe és pedig az »pokrif« iratok közvetítésével, viszont a danse macabre, az ősi temetői néptáncoknak késői ivadéka, amelyeknek létezéséről néprajzi adatunk is van.

Míg a középkori haláltánc történetében a magyar haláltáncnak alig volt szerepe, addig a XVI. század óta Holbein nyomán kifejlődött közös európai haláltáncműfajok továbbfejlesztésében már olyan magyar költők nevével találkozunk, mint Vörösmarty, Arany, Madách, Ady, Babits.

Rassay Károly a polgár

Miért nem csatlakozott Rassay Károly a politikai együttműködés frontjához?

Budapest, október 28. A napokban figyelmet keltő füzet jelent meg a könyvpiacra. Egressy Dénes néven, valószínűleg álnéven, mutatkozik be az avatott tollú szerző, aki »Rassay Károly, a polgár« címen írta meg huszonegyhárom oldalas füzetét. A broszúra publicisztikai értékelésére és taglalására még visszatérünk, ezúttal az alábbi részletek közlésére szorítkozunk:

Rögtön bevezetőben kijelenti az író, hogy Rassay Károly, a magyar képviselőház legnagyobb tekintélye. Szerinte Rassay »ma valóságos spirituális hatalmat jelent, amellyel mindenkinek számolni kell, aki a magyar jövőről gondolkodik«. Egész pályáját »a józanság, a pontos számvetésnek képessége, az elkápráztató látszatnak, a pillanat lármájának semmibevevése jellemzi«.

Rassay és Thiers

Különösen kihangsúlyozza a szerző Rassay parlamenti működésének azt a jellegzetességét, hogy Rassay inkább a bizottságokban szeretett felszólalni, mint a plénumban. Majd szószerint ezeket írja:

»Totálisan elrontott helyzetekben, amikor már a miniszteri tárcák leggenerózusabb szétosztása sem segít, Rassay Károly ítélőképesége, elhatározottsága, 24 órán túl néző bölcseklése csodákat művelhet. Eppen mert semmi néptribuni nincs benne, dacára, hogy államférfiúi formátuma talán a szöszéken reveillálódik leginkább.«

Ugyanebben a fejezetben még ezeket olvassuk Rassayról:

»Nagy eseményeknek kell bekövetkezniök, hogy az ilyen egyéniséget — a balközép megtestesülését — a tömegek kegyeikbe fogadják. Thiers érvényesüléséhez Franciaország katasztrófája kellett.«

Rassay, a »bronzszikla«

Rassay kvalitásairól Egressy Dénes megjegyzi, hogy az ilyen kvalitások, melyek sokkal ritkábbak, mint a neonfények, kevésbé alkalmasak arra, hogy a mai időkben azok elismerését megszerezzék, lelkesedésüket felidézze, kik valamely okból kétségbe vannak esve, fenyegetve látják jelenüket, reménytelennek látják jövőjüket és valami csodára várnak, mely őket bajaikból kiragadjja. Pláne, hogy olyan férfiúról van szó, aki a nagyszabású politikus java kvalitásait bírja, kivéve talán az emberekkel való bannitúdas szép képességét. De akik, felelősségük tudatában, lemondottak a csodavárásról, vagy akikben közeledő katasztrófák földalatti moraja felébreszti a felelősségérzetet, akaratlanul is a legkülönb polgári erények mágikus erejétől vonzódtak, fordulnak feléje és meggyőződésének és akaratának heroizmusában valami védelmet, valami biztonságot látnak. »Rocher de Bronze« (Bronzszikla), hogy Bismarck kedvence kifejezését használjuk, ki ne közné hozzá szívesen imbulgó csónakját.

Miután az író Bronzsziklának nevezte el Rassayt, megállapítja, hogy a magyar politikában csak egy államférfit lehet hozzá hasonlítani, az ifjabb gróf Andrássy Gyulát.

Rassay és Tocqueville

Ezután Rassay Károly jövőbeli fejlődési lehetőségeiről szólva, a következőket írja: »Nem tudjuk, soha jelét

Miért itéli el Rassay az együttműködés gondolatát?

A bismarcki »Rocher de Bronze« — az ifjabb Andrássy Gyulával, Tocquevillel és Vavourral történt összehasonlítások elolvasása után érkezünk a füzetnek kétségtelenül legérdekesebb fejezetéhez, amely érzésünk szerint az egész füzet megjelenésére alkalmasul és indokul szolgált. Ez a fejezet igyekszik ugyanis megokolni, miért tartja távol magát Rassay Károly a munkásság, parasztság, értelmiség együttműködésének frontjától és miért viselkedik nemcsak passzíve, de egyenesen elitist módon az együttműködés gondolatával szemben.

A demokratikus politikai közvélemény által már régóta felvetett kérdésre a füzet az alábbi választ adja:

»Ahhoz a kezdeményezéshez, mely egyik napilapnak hasábjairól indult el, a nemzeti társadalom különböző osztályának összefogásához, a polgári elem arcába állításához, Rassay Károly eddig nem szólt hozzá. Nem mint ha ez az elgondolás idegen volna tőle, — az első ilyen mű összefogási kísérletében a huszas évek elején Rassay Károlynak vezető szerepe volt.

— Aki nem ismeri Rassay Károlyt, annak valóban csodálkoznia kell azon, hogy azonnal a gondolat felvetésénél nem állott ki a politika vásári bódéja elé s nem vált kikiáltójává e gondolatnak, holott semmi kétség, hogy így állván oda, egész tekintélyével, dialektikájának lebilincselő erejével, e mozgásban a vezető helyet foglalná el. Ha nem tette, ha nem foglalta el e mozgalomban az őt megillető helyet, azt egyedül annak a körülménynek tulajdoníthatjuk, hogy ő, a par excellence gyakorlati államférfi, akinak politikai koncepciója a »polgár« fogalmán képül fel — a jó európai és modern

Varga Mihály

kenderkiképző, kőműves
gyár és mechanikai hálógyár
77EGED. Aradi utca 4. sz.

nem láttuk annak, hogy valaha is vezető kormányzati pozíciói ambicionált volna, de fel lehet tenni, hogy ilyen kivételes tehetségekkel, két évtized közéleti tapasztalataival és közéleti sikereivel él benne az aktivitás vágya, még ha ezt talán önmagának sem vallja be.

Ezután Rassaynak a demokráciához való viszonyát világítja meg és azt állítja, hogy Rassayt, Tocqueville eszményi demokráciája vezető politikájában. Küzdött a zsarnokság ellen, amelyet paragrafusokba szedtek vagy paragrafusok mögé rejtettek és küzdött az ellen a zsarnokság ellen is, amely neki elől próbálta — véle Rácz Eszter módjára fölbehuzatni —, hogy miként járjon el, milyen utakon, milyen gesztusokkal — nem annyira a nép érdekében, mint inkább a nép guszttusa szerint.« (Szószerinti szöveg.)

A portrérajzoló szerint Rassayt Tocqueville mellett másik politikai ideálja Cavour. Senkisé megvallja olyan meggyőződéssel Cavour jelzőit: »tisztesség és energia«, mint ő.

magyar polgár fogalmán — ebben a tervezett összefogásban nem látja a polgár megfelelő elhelyezkedésének lehetőségét s így nem látja a szabadság garanciáját.

Ki az, aki Rassaynál alkalmasabb?

Semmiféle osztályban nem állott be az utolsó esztendő folyamán olyan lélekhasadás, mint éppen a polgárságban: s valljuk be, a tervezett összefogásnál a polgárság nagyobb részére ma még számítani sem lehet, mert ezt az összefogást ő egyénest maga ellen irányulónak érzi. Kár, hogy ezt a gondolatot nem fejthetjük ki alaposabban, de tényként kell megállapítanunk, hogy a gyakorlati politikus joggal veheti fel a kérdést: ki az a polgár, akit ma egyenrangú félként állíthat a jól szervezett munkásság mellé, amely a maga céljainak követésében az összefogásnál természetesen azt a pozíciót fogja igényelni, mely őt egységénél, szervezeténél, nemzetközi lehetőségeinél fogva megilleti? Ma a »polgár« néhány reprezentatív embert jelent: a »munkás« szervezett tömeget. Hisszük, hogy ez nem mindig lesz így, de nagy dolgoknak kell bekövetkezniök, hogy a polgári lélekhasadás szakadéka fölött az okosság, a belátás, a megbocsátó megértés hidakat építsen s ezzel a polgárt egyenrangú félként állítsa szövetségessül a munkásság és a parasztság mellé. Ki az, aki erre Rassay Károlynál alkalmasabb volna? Ki az, aki nálánál jobban tudná Jules Ferry mondanásának értelmét, hogy aki nem tud felejtetni, az ne csináljon politikát. Ha ezen az alapon — s az eszmények tisztetében, melyeknek Rassay Károly egész életében protagonistája volt, felépül majd a polgári front, akkor a polgár elmondhatja: masirozzunk, akkor majd kapunk szövetségesekeket.

Ime a demokratikus közvélemény által régóta várt válasz arra a kérdésre, miért nem látja vezérkarában Rassay Károly az új, demokratikus Magyarorszáért küzdő tábor.

Délmagyarország telefonja 13-06

